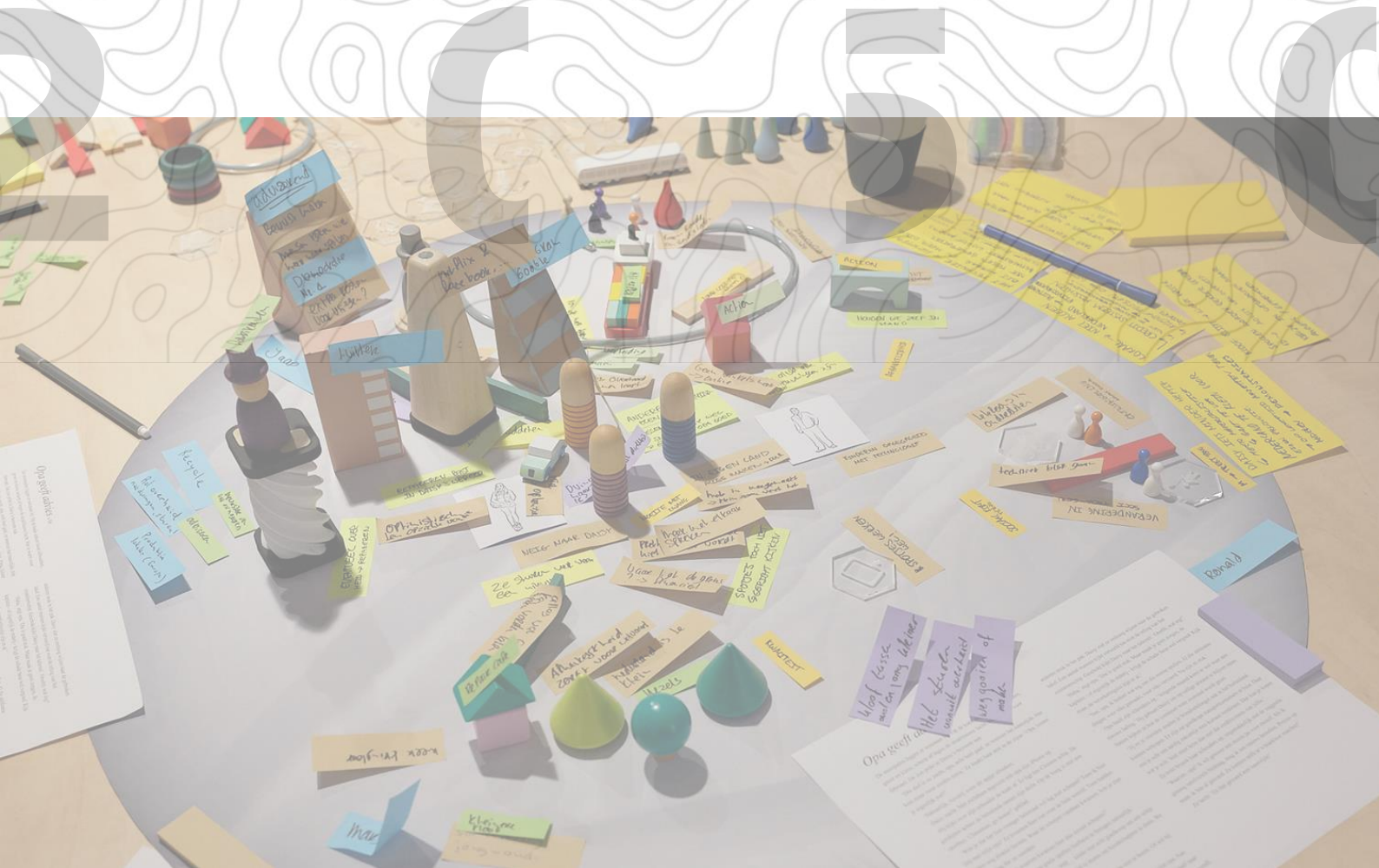

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Middengroep

Dwarsdoorsnede van Nederland

Respondenten

De namen van de respondenten zijn gefingeerd.

Jos: Projectleider bij een architectenbureau, is 46 jaar oud en heeft twee kinderen van 5 en 7 jaar.

Mats: Werkt in een schoenenwinkel, heeft een eigen leerbewerkingsatelier en is 24 jaar oud.

Ivonne: Docent Engels op het middelbaar onderwijs, is daarnaast ook leerlingencoach en heeft drie kinderen van 15, 19 en 21.

Verhaal

Kojo maakt het goed

Harmonie tussen mens en natuur

- Jos** Ik ben helemaal voor de natuur maar dit gaat een slag te ver.
- Mats** Ja, dit gaat een beetje de harmonie van mens-natuur te buiten. Hiermee zetten we de natuur en de mens heel erg uit elkaar. Als we echt een reservaat gaan creëren met hele strikte regels, betekent dat niet dat we meteen goed omgaan met de rest van de natuur daarbuiten. De rest van de wereld kan dan misschien heel vervuild zijn.
- Interviewer** Dus je zegt dat er buiten het reservaat ook allemaal natuur is die niet onder die strikte regels valt, en dat is raar. Zou je dat het liefst willen? Dat alle natuur op die manier behandeld wordt?
- Mats** Nee dat kan niet. Dan kom je misschien bij de harmonie van mens en natuur uit. Want zodra er zo'n hek omheen wordt gezet is dat niet harmonieus in principe. Dan krijg je een soort van tweedeling.
- Interviewer** Denk je dat die harmonie er nu wel is?
- Mats** Nee, nu niet.
- Jos** Ik zou het wel heel mooi vinden als we ertoe in staat zijn, als alle boeren het land uit zijn want dat moet ooit gebeuren, dat we de natuur als gelijkwaardig gaan zien.
- Mats** Misschien is opdelen voor mensen ook wel nodig om samen te komen met de natuur. Ergens zijn we zo slim dat we niet weten hoe we samen met de natuur moeten zijn. Het is een soort idealistisch ding natuurlijk. Dat we samen willen zijn met de natuur. Als je kijkt naar de geschiedenis van de mens kun je zien dat we nooit echt in harmonie hebben samengeleefd met de natuur. Kijk bijvoorbeeld naar de native Amerikanen die het hele zuiden van de Verenigde Staten hebben platgebrand, zodat daar bizonnen kwamen. Dat zou nu natuurlijk worden gezien als een ramp maar toen was dat heel handig. Dus is dat harmonie? Ja of nee, dat is dan de vraag. Harmonie is een ideaal voor ons. Een ding wat wij hebben bedacht waar we naar streven met ons allen, maar wat niet

per se haalbaar. In hoeverre zijn wij natuur en in hoeverre zijn wij geen natuur. Staan we daar zover boven of zo?

Eigendom, toegankelijkheid en regulering

Jos In Nederland hebben wij de mogelijkheid om land waar niets mee gedaan wordt om te zetten in natuur. Het is een tijdje stilgelegd door de overheid, maar op de grondbank mochten boeren hun grond verkopen en dat is behoorlijk succesvol geweest. Ook denk ik wel dat de Nederlandse mens daar interesse in heeft. In het weekend gaan we naar een drukke stad of naar de natuur. Ik hoop dat wij in Nederland ons anders gaan gedragen dan landen zoals India of Afrika waar ze er een hek omheen zetten en zeggen van dit is het. Afblijven. Alleen bijvoorbeeld nu op de Hoge Veluwe betaal je 15 euro voor de entree, moet je 15 euro neerleggen voor een fiets en dan als je in een museum of restaurant een kop koffie wil drinken betaal je nog eens een smak geld. Het is gewoon niet meer bereikbaar voor arme mensen.

Mats Haha, 'natuur voor de elite.'

Ivonne Dat is hetzelfde verhaal als dat je weet binnen je school, nu ga ik het even naar mijn vak trekken, dat je kinderen hebt die vijf keer per jaar op vakantie gaan en kinderen die nooit op vakantie gaan. Gewoon simpelweg omdat ze dat niet kunnen betalen. Het kan toch niet waar zijn dat we straks zeggen van jij mag wel naar het bos en jij kan niet. Dat kan toch niet waar zijn? Doe even normaal.

Jos Dus er zijn bepaalde rechten die wij hebben wat betreft natuur, alleen dan kom je ook meteen bij het onrecht aan. Wat zou dan het onrecht zijn wat de natuur aangedaan zou kunnen worden? Er zijn natuurlijk altijd wel rotzakken die er iets te veel van profiteren. Als je naar Roemenië gaat staan ze op zondag met enorme vuilnisbelten te barbecueën midden in de natuur. Dat kan hier natuurlijk ook gebeuren en dan moeten er weer wetten en regels voor komen. Maar toch ben ik meer geïnteresseerd in een scenario waarin we geen reservaten meer hebben. Daar zou ik het liefst naartoe willen. Dat zou voor mij 2050 kunnen zijn.

Vertrouwen in elkaar, zelf organiserend vermogen van de burgers en rechtspraak

Ivonne Ik denk dat het van economische factoren af gaat hangen welke keuzes er gemaakt gaan worden. En dat hangt samen met de politieke keuzes die gemaakt worden. En hoeveel randdebielen je hebt rondlopen vergeleken met hoeveel mensen die gewoon consensus willen, de mensen die bereid zijn tot een gesprek. Dat kun je nooit los van elkaar zien.

Ivonne Ik hoop in ieder geval dat mensen zelfstandig mogen blijven nadenken, want als je alles dichttimmert met alle mogelijke regels van dien dan valt er niet meer te werken en te leven. Ik wil niet dat er één dingetje afwijkt en dat je meteen consequenties krijgt, zo van, je loopt één millimeter verkeerd en hop daar ga je.

Ivonne Mediatie gaat natuurlijk een steeds grotere rol in nemen in de rechtspraak. In plaats van dat het hard tegen hard gaat. Bijvoorbeeld, een jongen doet iets bij een meisje dat het meisje niet wil. Het meisje wil eigenlijk niet dat de jongen straf krijgt maar wil wel laten weten dat wat hij gedaan heeft niet oké is en ze wil

excuses. Ja, waar ga je dan heen? Ga je dat in de rechtszaal doen? Ga je het zo ver laten komen of ga je een stap terug en zeg je, oké, we gaan met elkaar aan tafel met begeleiding en vervolgens gaan we daarover praten.

Groen of natuur

Mats De natuur in Nederland hebben wij gecreëerd. Het Mastbos hier in Breda hebben we gewoon aangeplant. Dus dat moeten wij ook onderhouden. Daar zit een stukje verantwoordelijkheid in. En er is nagedacht over alle bomen die daar staan en dus ook welke bomen wel of niet weggehaald moeten worden om de natuur in balans te houden. Als jij dan als niet-wetende met zo'n boompje weggaat, verstoort dat de natuur. Er is een verschil tussen, zeg maar, in Duitsland het oerbos en hier een bosje wat wij onderhouden. Dat heeft te maken met grootte. Ik bedoel, je kan hier in Nederland niet echt verdwalen in een bos. Je loopt er binnen een uurtje alweer uit. In andere bossen kun je wel echt verdwalen en is er ook gevaar. Ik denk dat het meer te maken heeft met de grootte en of het zichzelf in stand kan houden.

Jos Ik denk ook dat je je in zekere zin afvraagt of dat wat wij hier in Nederland hebben wel echt natuur is. Wat je zegt, het is wel allemaal kunstmatig in zekere zin. We houden het in balans, bijvoorbeeld in de Oostvaardersplassen moeten er wel beesten worden afgeschoten. In die zin als je in een oerbos een boom meeneemt, allereerst komt er niemand achter, maar het zal ook de mensen daaromheen veel minder pijn doen dan dat het ons doet. Wij hebben gewoon zoveel mensen in dit land en je gaat al vrij snel zeggen van, ja als hij een boom meeneemt, dan neem ik er ook een mee.

Mats Misschien dat natuur pas echt natuur wordt op het moment dat het een soort eigen iets is. Dus dat het weerstand kan bieden. Dat wanneer er een bosbrandje uitbreekt het geen enkel probleem is. Die natuur herstelt zich wel weer over een paar jaar. Als hier het Mastbos in de fik vliegt, hebben we geen Mastbos meer. Wat ik ook hoop dat er gaat gebeuren is dat er in steden meer natuur komt. Er is onderzoek naar gedaan dat dat heel goed is voor een stad qua luchtkwaliteit, sfeer van mensen etc.

Jos Ik denk niet dat je het natuur moet noemen. Ik ben het er helemaal mee eens, maar het gaat om de kwaliteit van het wonen en die wordt vergroot als je in een soort natuurlijke ... groene omgeving leeft. Groene. Laten we het groen noemen en geen natuur.

Overig

Jos Ik zie niet snel gebeuren dat heel Nederland bevolkt gaat worden, ik zie steeds meer dat alles op één kluit gaat zitten en dat we ons daarop focussen. Dus we gaan de woonkwaliteit stoppen in een gecentreerd gebied. Het is toch niet reëel om te zeggen van we gaan alles van spoorwegen voorzien en dan kan iedereen maar in no time van Groningen naar de Randstad. Dat gaat gewoon niet gebeuren. Dus dan focussen we ons gewoon op één gebied en daar kun je snel met weet ik wat voor shuttle van hot naar her racen. En dan kan die auto er ook uit.

Mats Ik hoop gewoon dat wat er ook gebeurt het in balans blijft. Dat we niet een rechtse en linkse partij krijgen of dat we allemaal heel extremistisch en

individualistisch gaan worden. Wat wel een mogelijkheid gaat zijn voor de toekomst. Dat je misschien krijgt wat je vroeger had met de punkers.

Wat zou het verhaal realistischer maken?

- Ivonne Ik denk dat je altijd mensen zult houden die op een of andere manier in welke vorm dan ook toezicht zullen houden. Iedereen ongestoord zijn gang laten gaan, met zo veel mensen, dat kan niet. Ik zie dat niet gebeuren. Ik denk dat er altijd enige vorm van regulatie zal moeten zijn, of controle om te zorgen dat het leefbaar blijft.
- Jos Ik denk niet dat er reservaten zijn. Dus dat verzacht ook gewoon het hele idee dat die schelpen zo waardevol worden. Dus dat we natuur gewoon zo alledaags meemaken en dat het natuurlijk zijn waarde heeft maar niet dat het een schat is ofzo. Dan zijn we echt op het verkeerde pad. Dan zitten we in India, zeg maar.
- Mats Ik denk wel dat er dat soort collectieven zijn, maar ik denk niet dat het de standaard gaat worden. Ik denk dat er bepaalde groepen mensen zijn met een bepaalde vrije tijd of capaciteit of geld, die daar tijd en energie is stoppen. Ik denk dat heel veel mensen dat helemaal niet zien zitten. Ik denk ook dat je als overheid tot op zekere hoogte kan verwachten van je burgers dat ze zoiets doen. Maar je kan niet de verantwoordelijkheid daar leggen.

Belangrijkste onderwerpen van gesprek

- Jos
- Groen is een beter woord dan natuur in Nederland.
  - Rechtvaardigheid en balans.
  - Focussen op kwaliteit en niet op kwantiteit.
- Mats
- Economische afhankelijkheid van keuzes met betrekking tot natuur.
  - De harmonie van mens en natuur en het ideaal daarachter.
  - Vrijheid van mens met betrekking tot de natuur.
- Ivonne
- Mediatie moet belangrijker worden dan rechtspraak in de rechtszaal in dit soort situaties.
  - Veranderende rol van burgers en overheid. Welke keuzes worden daar gemaakt?
  - Economische belangen versus natuur.